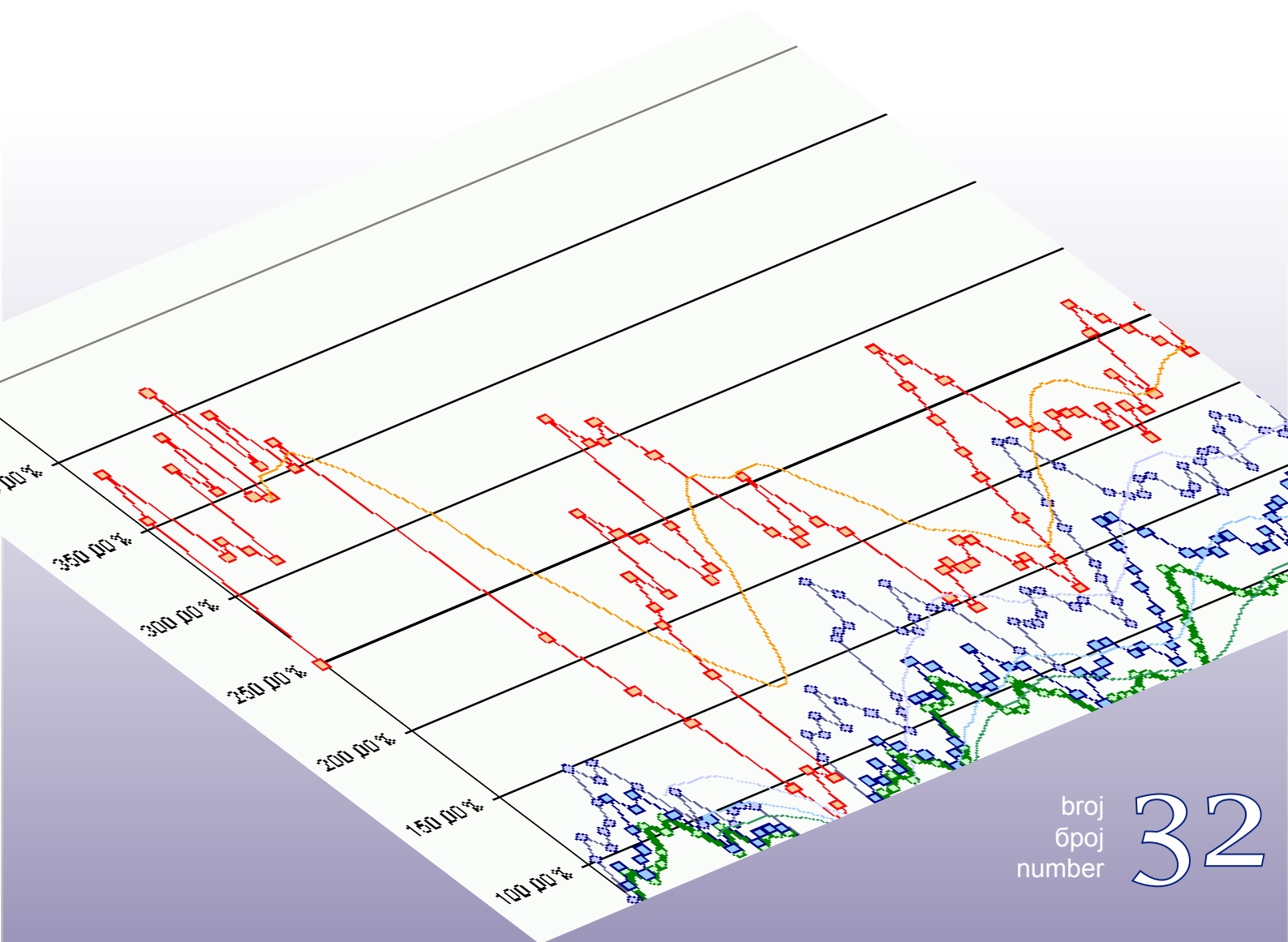

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

32

Уз овај број

Процес припреме за увођење и имплементације пореза на додатну вриједност, као и постигнути успјеси у тој области који су поздрављени од међународне јавности, стално су у сјени захтјева за увођењем нулте стопе или ослобађања на широк дијапазон добара и услуга широке потрошње. Као и у другим сегментима економског система доношење одлуке о увођењу диференцираних стопа у БиХ подразумијева проналажење баланса између користи и трошкова/ризика које носи таква одлука. Кључна порука недавно представљене студије Европске комисије о систему стопа ПДВ-а јесте да је јединствена стопа ПДВ-а далеко најбоља опција политике опорезивања ПДВ-ом са економског стајалишта, будући да доприноси смањењу административних трошкова обвезника и пореских администрација, већој конкурентности и јачању интерног тржишта ЕУ. Опредељењем за европске интеграције БиХ се обвезује да ће политику индиректних пореза координисати са ЕУ. Да би се водила политика стопа ПДВ-а у БиХ, поред сагледавања специфичности економског система у БиХ и макроекономских и социјалних импликација диференцираних стопа, потребно је разумјети и генезу политике стопа ПДВ-а у ЕУ и анализирати стечена искуства. У овом броју дајемо анализу политике стопа ПДВ-а од успоставе заједничког хармонизованог система ПДВ-а 1977.г. до данас, као и елементе стратегије ЕУ на том пољу до краја декаде.

Од увођења јединственог рачуна Управе за индиректно опорезивање (УИО) расподјела индиректних пореза према ентитетима се стално налазила у фокусу збивања. У јавности је врло често присутно неразумијевање о „домету“ одлука Управног одбора УИО у вези са расподјелом индиректних пореза. Из тог разлога дајемо цјеловит приказ система расподјеле индиректних пореза у БиХ на свим нивоима, као и анализу расподјеле индиректних пореза са јединственог рачуна УИО у 2007.г., са компарацијом са 2006.г.

Објављујемо и редовну анализу наплате индиректних пореза у јануару 2008.г., као и прилог о новом Закону о порезу на доходак у Федерацији БиХ.

мр Динка Антић
шеф Одјељења – супервизор

Садржај:

Наплата индиректних пореза: јануар 2008.г.	2
Расподјела индиректних пореза са јединственог рачуна УИО у 2007.г.	3
Политика стопа ПДВ-а у ЕУ	9
Нови порески прописи: Закон о порезу на доходак у Федерацији БиХ	16
Консолидовани извјештаји: ФБиХ, кантони, општине (I-XI)	20
Консолидовани извјештаји: кантони	21
Из активности Одјељења	24

техничка обрада : Сулејман Хасановић, ИТ сарадник
превод : Един Смаилхоџић, Пројекат подршке ЕУ фискалној политици у БиХ

Наплата индиректних пореза – јануар 2008.године

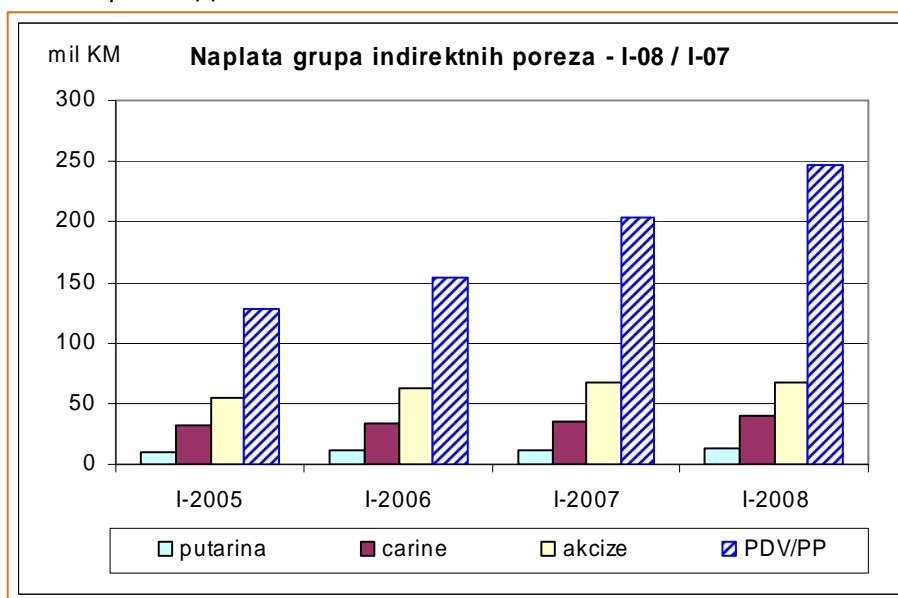
(припремила: мр Динка Антић)

У јануару 2008.године Управа за индиректно опорезивање је наплатила нето прихода од индиректних пореза у износу од 369,468 мил КМ¹, по одбитку поврата ПДВ-а и поврата осталих индиректних пореза. Наплата индиректних пореза у односу на јануар 2007.године већа је за 15.31%. У односу на децембар 2007.г. наплаћено је за 11,5% мање индиректних пореза.

Показатеље наплате у јануару 2008.г. треба анализирати у свјетлу два фактора:

- енормног раста увоза у јануару 2008.г. (у односу на исти мјесец 2007.г. стопа раста износи рекордних 28%)
- нереално ниских поврата у јануару 2008.г. који су резултат ограничења код издвајања у резерве на јединственом рачуну УИО, што је довело до одлагања исплате доспјелих поврата.

Посматрајући наплату по врстама прихода у номиналном износу у односу на јануар 2007.г. уочава се раст свих прихода, а поготово снажан раст у наплати ПДВ-а (Графикон 1). Међутим, ово такођер треба узети с резервом с обзиром да се већина поврата индиректних пореза односи на поврате ПДВ-а.

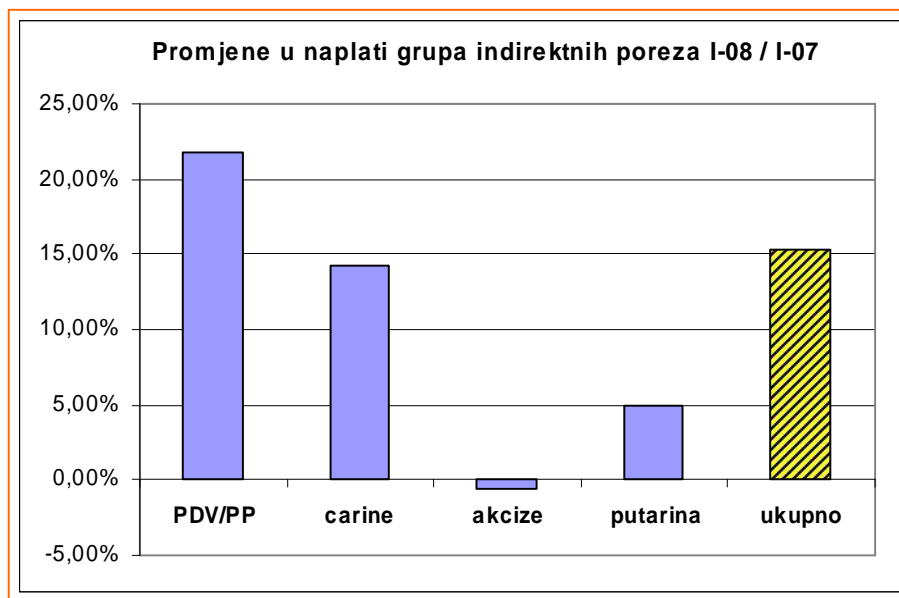
Графикон 1

Иако је стопа раста укупних индиректних пореза висока из Графикона 2 се да закључити да већи раст од раста укупних прихода биљежи ПДВ, при чему је раст бруто ПДВ на увоз 18%, док је раст бруто домаћег ПДВ-а 15%.

Код акциза забиљежен пад у наплати, који се углавном односи на пад у наплати акцизе на увоз нафте и деривата и акцизе на домаће цигарете. Евидентан је и значајан раст прихода од царина од 14,29%. Занимљиво је да је наплата путарине, која се наплаћује примјеном јединствене стопе на количину увезених деривата нафте, порасла за 5% у јануару у односу

¹ У истом периоду УИО је наплатила и додатних 6,928 мил КМ индиректних пореза који су на дан 31.1.2008., након компилације модула ИТ система УИО (уплата на јединствени рачун и модула царина, акциза и ПДВ-а) остали неусклађени.

на исти мјесец 2007., док је код наплате акцизе на деривате забиљежен пад од 4,48%. То показује промјене у структури увезених деривата у корист дизела.

Графикон 2

Расподјела индиректних пореза у БиХ

(пише: Мирела Кадиф)

Сложена и асиметрична административна структура Босне и Херцеговине условила је и сложену расподјелу јавних прихода. БиХ има два ентитета, Федерацију БиХ, са 80 општина распоређених у 10 кантона, и Републику Српску, са 64 општине, те једну аутономну јединицу, која такођер има свој фискални суверенитет, Брчко Дистрикт. Оваква вертикална структура додатно отежава еластичну, праведну и ефикасну расподјелу прихода од индиректних пореза. Два су нивоа расподјеле јавних прихода:

- a. расподјела индиректних пореза на нивоу државе
- b. расподјела прихода унутар ентитета

За потребе овог билтена фокусираћемо се на расподјелу индиректних пореза по вертикалној структури. Систем расподјеле индиректних пореза који данас познајемо у функцији је од 01.01.2005. године на нивоу државе и 01.01.2006. године на нивоу ентитета.

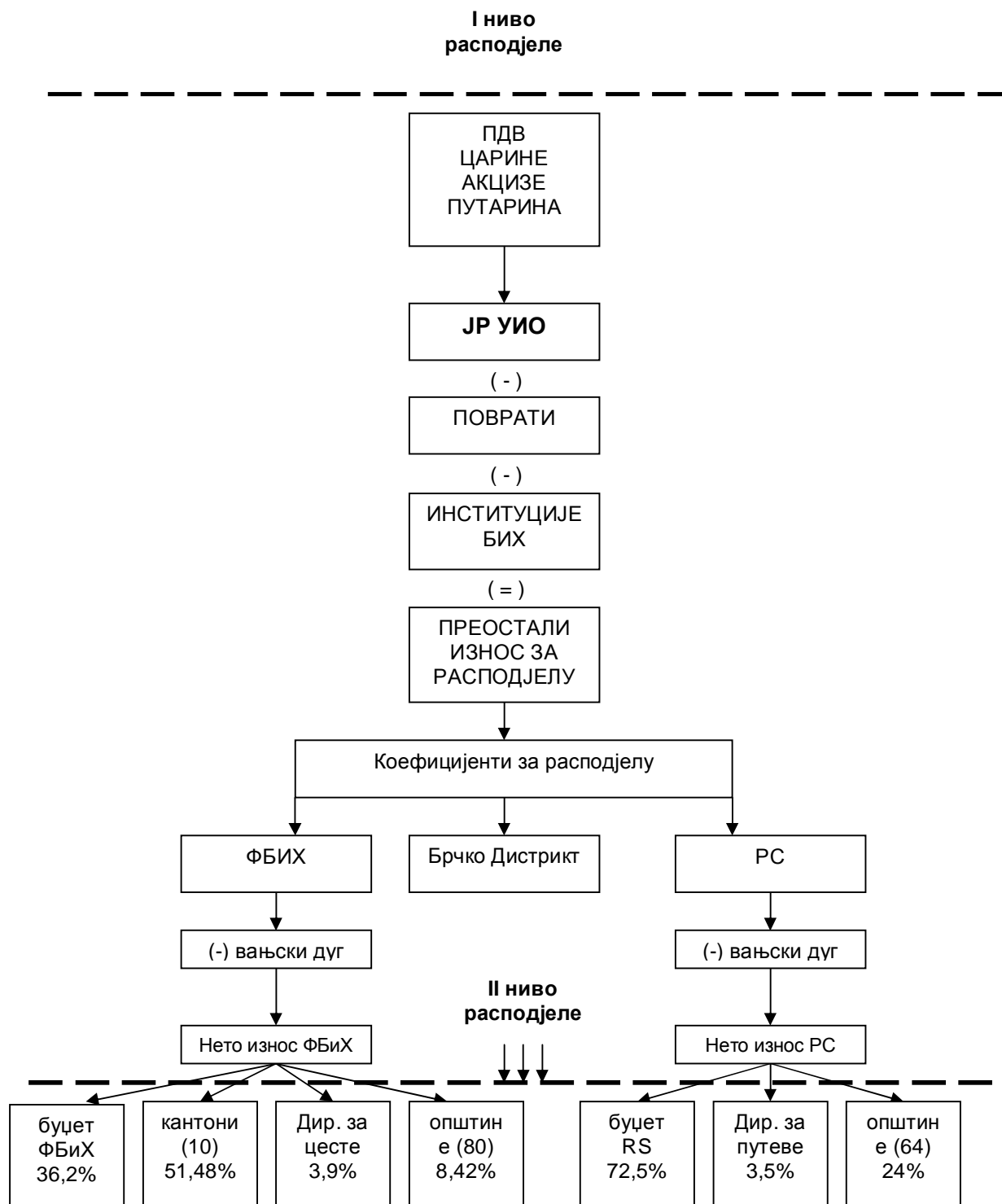
Законом о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини успостављена је институционална и организациона основа за јединствени систем индиректног опорезивања у БиХ, систем наплате, те расподјеле прихода по основу индиректног пореза према буџетима Босне и Херцеговине, Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко Дистрикта. Управа за индиректно опорезивање јавља се као орган надлежан за провођење законских прописа о индиректном опорезивању, систему наплате и расподјеле прихода од индиректних пореза, осталих прихода и такси.

Индиректни порези обухватају увозне и извозне дажбине, акцизе, порез на додатну вриједност и све друге порезе зарачунате на робу и услуге, укључујући порезе на промете и путарине². Под остале приходе и таксе, у смислу Закона о уплатама на ЈР и расподјели прихода, убрајамо и приходе од складиштења, лежарине, новчане казне, приходе од продаје

² члан 1. Закона о систему индиректног опорезивања, Службени гласник БиХ бр. 44/03 и 52/04

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

робе предате Управи или одузете у управном или прекршајном поступку, приходи од царинске пратње, од продаје обрасца EUR 1 и остале приходе које остварује Управа у оквиру своје дјелатности.

Графикон 3. Систем распоdjеле индиректних пореза у БиХ³

³ Динка Антић, „Распоdjела индиректних пореза“, ЛИДЕР, бр.11-12.2006, „Хоризонт“, Бања Лука, стр. 14-18.

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука,Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

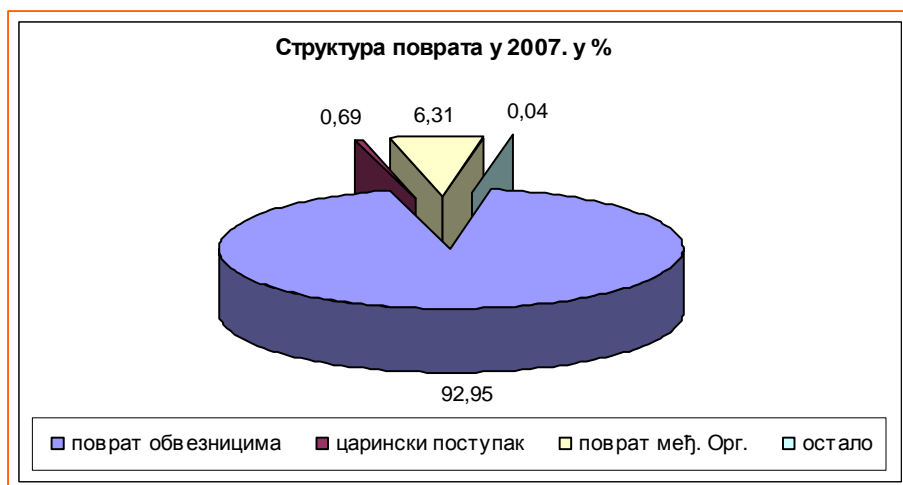
Сви приходи за које је одговорна Управа уплаћују се на Јединствени рачун, којег чине рачуни код комерцијалних банака и рачуни код Централне банке БиХ. Депозитни рачуни код комерцијалних банака служе за наплату и пренос средстава на рачун код ЦБ, док рачун код ЦБ служи за евиденцију, држање и расподјелу прихода према држави, ентитетима и Дистрикту и за држање минималне резерве⁴.

Средства прикупљена на ЈР распоређују се и дозначавају на рачуне корисника прихода на дневној основи, сходно законским одредбама.

Систем расподјеле индиректних пореза који укључује расподјелу на кориснике расподјеле државу, ентитете, Дистрикт (I ниво), и расподјелу унутар ентитета (II ниво), приказан је на Графикону 3.

Приоритет у расподјели прихода од индиректних пореза имају поврати обвезницима. Дакле, укупан приход прикупљен на ЈР првенствено се умањује за износ минималне резерве која је потребна Управи за континуирано и неометано пословање. Износ минималне резерве утврђен је правилником који припрема директор и усваја Управни одбор. Стопа минималних резерви од 10% крајем 2007.године показала се као неадекватна. Она је довела до блокирања поврата ПДВ обвезницима, те скренула пажњу на значај оптимализације резерви на Јединственом рачуну УИО⁵.

Одлуком Управног одбора резерве се данас утврђују на дневној основи, као сума поврата које је потребно исплатити слиједећи радни дан⁶.

Графикон 4.

Поврат се врши оним ПДВ обвезницима који према својим ПДВ пријавама остварују право на поврат, и то:

- извозницима код којих извоз чини више од 30% промета годишње у року од 30 дана од подношења пријаве
- осталим обвезницима у року од 60 дана од подношења пријаве.

Поврат се на овај начин врши оним ПДВ обвезницима који у својим ПДВ пријавама у пољу 80 упишу 'x' односно поднесу захтјев за поврат. С друге стране, оним обвезницима који се одлуче на порески кредит по истеку рока од 6 мјесеци аутоматски се врши поврат неискориштеног дијела пореског кредита.

⁴ члан 3. Закона о уплатама на ЈР и расподјели прихода, Службени гласник 55/04

⁵ више о томе у ОМА билтену бр.19

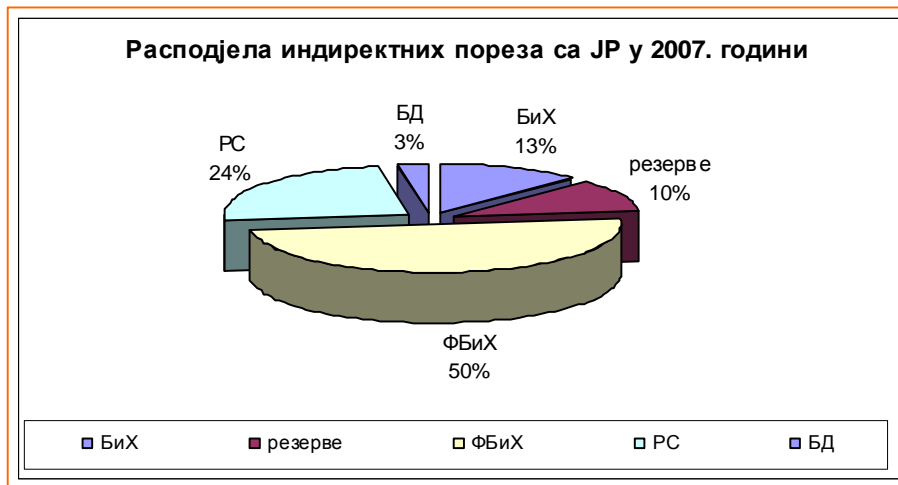
⁶ До прије мјесец дана за резерве за поврат индиректних пореза издвјавало се 10% дневног прилива на јединствени рачун, да би УО УИО donio одлуку да минимална издвјаванја у резерве износе 10%, а у случају већих захтјева за поврат примјенује се чл. 9 Закона.

Слиједећи корак у расподјели је дозначавање припадајућег износа буџету институција БиХ. Овај износ израчунава се као износ буџета државе БиХ за текућу годину помножен с коефицијентом који се добије када се 1 подијели са бројем радних дана Управе у текућој години.

Износ преостао након одбијања резерви и износа који припада буџету институција БиХ представља дио за расподјелу ентитетима. Коефицијенти расподјеле ентитетима утврђују се на мјесечној основи, а представљају однос суме крајње потрошње исказане у ПДВ пријавама обвезника на територији датог ентитета, односно датог корисника прихода, и суме крајње потрошње исказане у ПДВ пријавама на цијелој територији БиХ.

На посљедњој сједници Управног одбора УИО одржаној у фебруару донесена је одлука да се постојећи коефицијенти расподјеле (ФБиХ 64,58%, РС 31,87% и БД 3,55%) задрже и у сљедећа четири мјесеца (март, април, мај и јуни 2008.) до доношења трајних рјешења расподјеле. Треба напоменути да је коефицијент за Брчко Дистрикт, Одлуком Високог представника којом су измијењени Закон о систему индиректног опорезивања и Закон о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода од индиректних пореза, од јуна 2007.године фиксан и износи 3,55% за 2007.г и наредне године, односно минимално 124 мил КМ.

Сервисирање вањског дуга обавеза је државе БиХ, међутим стварни дужници су ентитети и Дистрикт. Из тог разлога износи за финансирање вањског дуга одузимају од ентитетског удјела у приходима од индиректних пореза. Исплату вањског дуга врши Централна банка, као фискални агент БиХ, на темељу плана отплате вањског дуга који доставља Министарство финансија и трезора БиХ.

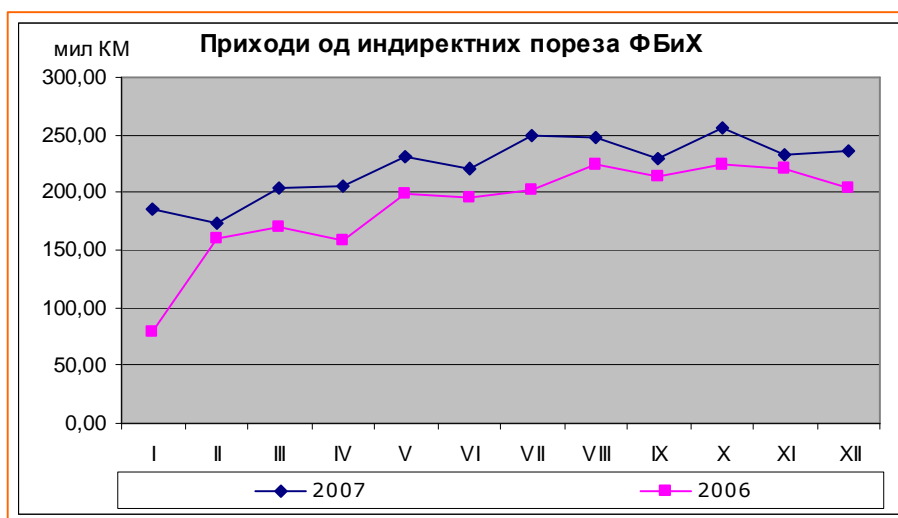

Графикон 5.

Табела 1.

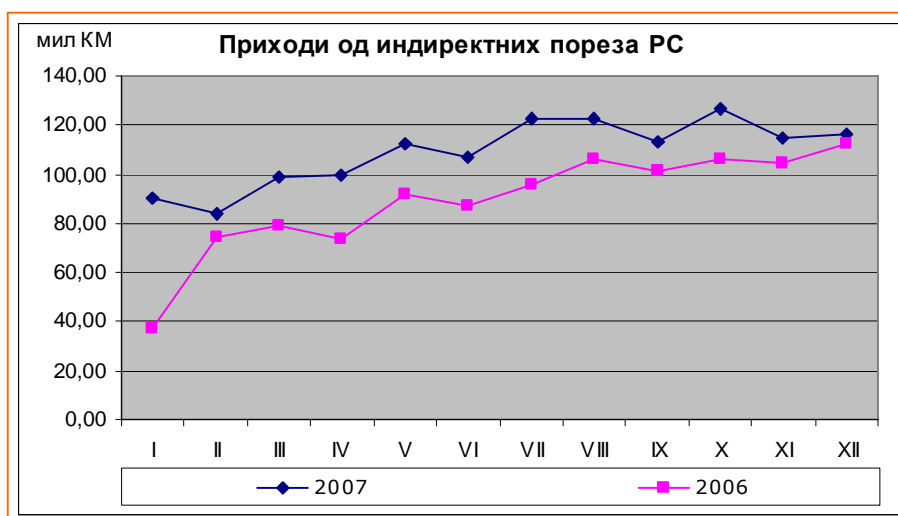
ПРЕГЛЕД РАСПОРЕЂЕНИХ ПРИХОДА КОРИСНИЦИМА У ПЕРИОДУ 01.01.- 31.12.2006/2007.ГОДИНЕ (у мил КМ)				
Корисник	01.01-31.12.2006.	01.01-31.12.2007.	Разлика у КМ (3-2)	Индекс (3/2)
1	2	3	4	5
Минималне резерве	444,13	528,81	84,68	119,07
БиХ-финансирање институција	566,00	637,51	71,51	112,63
Федерација БиХ	2.253,44	2.669,41	415,97	118,46
Република Српска	1.070,00	1.307,74	237,74	122,22
Брчко Дистрикт БиХ	122,32	144,62	22,30	118,23
Укупно	4.455,88	5.288,09	832,20	118,68

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука,Тел/факс: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Графикон 6.

Највећи раст у 2007.у апсолутном износу у расподјели прихода у односу на 2006.годину имао је удјело РС-а, који је порастао за 237,74 мил КМ односно 22,22%.

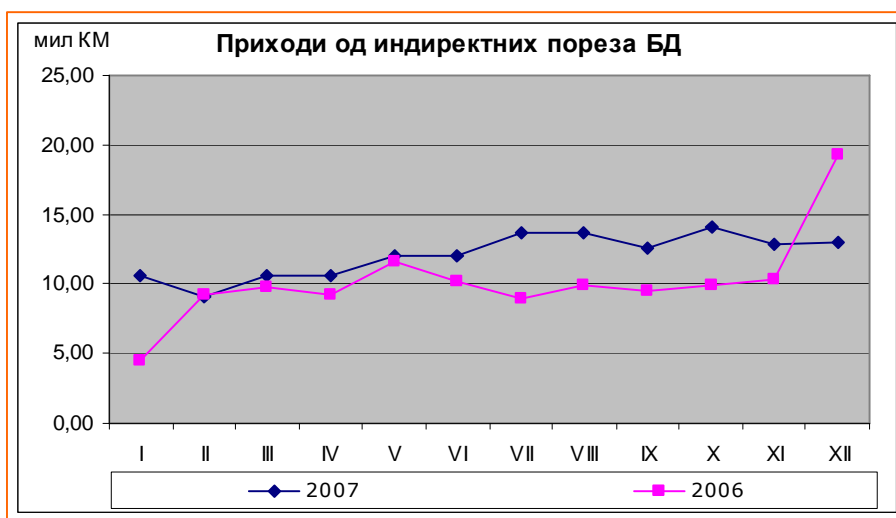

Графикон 7.

Ако посматрамо просјек коефицијената за 2007.у односу на 2006.годину примјетићемо благо повећање удјела РС-а са 31,05% у 2006.на 31,73%, те сходно томе смањење удјела ФБиХ са 65,40% у 2006.на 64,76%.

Међутим, расподјела за 2006.г. и 2007.г. се још увијек не може сматрати коначном⁷.

⁷ Након извшене екстерне ревизије коначну одлуку о поравнању између корисника расподјеле (ентитета и Дистрикта) донијеће УО УИО.

Графикон 8.

Табела 2.

	вањски дуг	%укупног дуга	%прихода ентитета	%укупних прихода брuto	%укупних прихода нето
ФБиХ	144.771.000,00	61,00	5,73	2,87	3,73
РС	92.473.000,00	38,96	3,66	1,83	2,38
БД	87.400,00	0,04	0,00	0,00	0,00
УКУПНО	237.331.400,00	100,00		4,70	6,11

Умјесто закључка:

- Апсолутни **приоритет код расподјеле прихода од индиректних пореза су поврати** ПДВ обвезницима и отплата вањског дуга. Држање оптималних резерви на ЈР УИО је од стратешког значаја за фискални и уопште привредни систем БиХ. Недовољне резерве узрокују застоје у привреди због блокирања исплате поврата, лошу и неконкурентну слику БиХ економије, уз повећање расхода буџета БиХ због плаћања камата за сваки дан закашњења исплате поврата и сличне непотребне расходе. Али, исто тако, и прекомјерне резерве доводе до задуживање нижих управних јединица усљед дефицита у приливу са ЈР.
- У постојећем систему расподјеле прихода од индиректних пореза **држава је заштићена од осцилација у наплати прихода.**
- Приходи ентитета, кантона и општина од индиректних пореза углавном овисе од наплате ове категорије пореза. Тренутна ситуација је таква да наплата превазилази сва очекивања, па ентитети и нижи нивои не трпе. Негативност постојећег система расподјеле индиректних пореза у случају остварења веће наплате од планиране огледа се у томе да се **фискални суфицити нижих нивоа управе (ентитети, кантони, општине) не могу контролисати, односно не могу се користити у стабилизационе сврхе и остварење макроекономских циљева.** У том смислу Фискални савјет би требало да преузме улогу координатора фискалне, а и макроекономске политике, имајући у виду да је фискална политика основна полуга вођења макроекономске политике у БиХ.

Политика стопа ПДВ-а у ЕУ

(припремила: мр.сц. Динка Антић)

1. УВОД

Већ неколико година трају дебате око увођења диференцираних стопа пореза на додану вриједност у БиХ. Процес имплементације и успјеси који су постигнути увођењем новог облика опорезивања стално су били у сјени захтјева за увођењем нулте стопе или ослобађања на широк дијапазон добара и услуга.

Врло често се занемарује постојање два аспекта која су битна за сагледавање реалности увођења нулте или диференцираних стопа ПДВ-а у БиХ:

1. потребе за хармонизацијом елемената система ПДВ-а у БиХ и европског система ПДВ-а, како би се спријечила појава двоструког опорезивања у трансакцијама са ЕУ, што би негативно утицало на конкурентност домаћих компанија на тржишту ЕУ и на привлачење страних инвеститора у БиХ, или појава неопорезивања, која би угрозила фискалне приходе у БиХ и отворила простор међународним пореским преварама,
2. потребе за испуњењем економско-политичких захтјева које ЕУ у процесу испуњавања предприсупних обвеза ставља пред БиХ.

Закон о ПДВ-у је, за садашњу фазу хармонизације, скоро у потпуности усаглашен са европским стандардима, а у неким сегментима (посебна шема у грађевинарству) је испред великог броја земаља у ЕУ. Међутим, будући да БиХ претендира на стално чланство у ЕУ, поред поштивања правног оквира система ПДВ-а потребно је испунити и одређене политичке и економске услове које поставља Европска комисија. У процесу преговарања ЕУ са сваком земљом појединачно договара услове и рокове за преузимање стандарда ЕУ.

За БиХ је од велике важности и да се схвате сљедећа правила ЕУ:

- да се захтјеви које ЕУ ставља пред БиХ могу разликовати од захтјева који су тражени од других земаља у процесу преговарања,
- да уступци које је ЕУ у процесу преговарања одобрила другим земљама не морају бити одобрени и БиХ.

Опредјељењем за европске интеграција БиХ се обвезује да ће политику индиректних пореза (као и остале политике) координисати са ЕУ. Да би се водила политика стопа ПДВ-а у БиХ потребно је разумјети политику ПДВ-а у ЕУ. При томе није довољно само парцијално проматрати сегменте система ПДВ-а и порески третман одређених добара или услуга, него сагледати генезу система стопа ПДВ-а у ЕУ, анализирати стечена искуства и дјеловање ЕУ у садашњем временском оквиру и стратегију ЕУ у сфери ПДВ-а до краја декаде.

2. СИСТЕМ СТОПА ПДВ-А У ЕУ

Од усвајања првог заједничког правног оквира система ПДВ-а у ЕУ (1977⁸) до данас Директива је мијењана близу 30 пута, а од 1. јануара 2007. године на снази је нова, редизајнирана Директива 2006/112/ЕС⁹. Земље оснивачи ЕЗ увеле су ПДВ-е прије оснивања Заједнице, те се задржале специфичности (скалу стопа, ослобађања, остале дерогације) и у новом заједничком систему ПДВ-а након 1977. године. У то вријеме ЕУ је била заједница само девет чланица. То је олакшавало хоризонталну (између чланица) и вертикалну (између чланица и Европске комисије и Савјета) комуникацију у ЕЗ, па неке оштрије правне одредбе

⁸ тј. Шесте директиве ЕЗ о ПДВ-у (*Sixth Council Directive of 17 May 1977 on the harmonization of the laws of the Member States relating to turnover taxes – Common system of value added tax: uniform basis of assessment - 77/388/EEC*)

⁹ *Council Directive 2006/112/EC on the common system of value added tax, OJ L 347, 11.12.2006.*

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

у вези одобравања одступања или накнадне контроле нису ни биле нужне. Повећање броја стопа ПДВ-а и примјена нижих стопа на широку скалу добара и услуга проузрочило је пад прихода чланица и угрозило буџет институција ЕУ. Створила се ургентна потреба да се заустави даље одобравање дерогација и да се на јединствен начин уреди утврђивање стопа ПДВ-а у свим чланицама. То је урађено у неколико фаза дефинисањем:

- i. опсега снижених стопа ПДВ-а (1992)
- ii. броја снижених стопа (1999)
- iii. минималне снижене стопе ПДВ-а (1999)
- iv. минималне стандардне (опште) стопе ПДВ-а (2001)

Чињеница да је ЕУ требало десет година да постави какве-такве оквире система стопа ПДВ-а, које ће бити обвезујуће за све чланице, говори о отпорима чланица и снажном утицају политике да вођење опорезивања. Измјенама¹⁰ Шесте директиве 1992.г. прописана су два кумулативна услова којима се сужава опсег добара и услуга на које се може примијенити нижа стопа:

1. додан је посебан Анекс X¹¹ у којем су **побројана добра и услуге на које се може примијенити нижа стопа**¹²
2. **висина снижене стопе је ограничена висином улазног ПДВ-а на који обвезник има право одбитка.** „Свака снижена стопа утврђује се тако да је износ пореза на додатну вриједност који произлази из њене примјене онај који се добије на уобичајени начин да би се омогућио одбитак цијелог пореза на додану вриједност који се може одбити према одредбама члана 17“ (којим се уређује право на одбитак, прим. аутора) – овај услов је уведен у циљу заштите јавних прихода, да би се онемогућиле ситуације да сви обвезници који испоручују добра или пружају услуге по сниженој стопи ПДВ-а имају право на поврат ПДВ-а.

Ови услови нису били довољни да спријече ерозију система ПДВ-а, будући да су чланице поштујући нове услове уводиле и читаву скалу нижих стопа које су укључивале и нулту стопу. Примјена великог броја стопа је знатно отежавала администрирање ПДВ-ом у чланицама, а пореским обвезницима је наметала нове трошкове у вођењу пореског књиговодства. Поготово је то оптерећивало компаније које су пословале у већем броју чланица. Тиме је био угрожен један од основних циљева ЕУ – слобода кретања добара, услуга и капитала. Да би се спријечило даље урушавање система и омогућило неометано функционисање јединственог тржишта Европска комисија је измјенама¹³ Директиве 1999.г. прописала **број нижих стопа и минимални ниво снижене стопе.** «Земље чланице исто тако могу примјењивати једну или двије снижене стопе. Те стопе одређују се као проценат опорезивог износа, који **не може бити мањи од 5%**, и примјењују се само на испоруке односно пружање оних категорија добара и услуга које су прецизиране у Анексу X.»

Прописивање доње границе нижих стопа није ничим ограничавало висину стандардне стопе која је код неких чланица била недостатна да осигура стабилан ниво прихода буџета. Измјенама¹⁴ Директиве 2001.г. прописана је **минимална стандардна (општа) стопа ПДВ-а.** «Стандардну стопу пореза на додану вриједност одређује свака земља чланица као постотак опорезивог износа и иста је за испоруку добара и пружање услуга. Од 1.1.2001 до 31.12.2005, тај **процент не може бити мањи од 15%**. На приједлог Комисије и након консултација с Парламентом Европе и Одбором за економска и социјална питања, Савјет једногласно одлучује о висини стандардне стопе која ће се примјењивати након 31.12.2005.»

¹⁰ Council Directive 92/77/EEC of 19 October 1992

¹¹ од 1.1.2007.г. Анекс III

¹² Између осталог снижене стопе се могу, под одређеним условима, примијенити на: прехранбене производе за људску и животињску употребу; снабдијевање водом, фармацевтске производе, медицинску опрему, помагала и намијењених за ублажавање или третман инвалидитета, за искључиву употребу инвалидних особа, превоз путника и њиховог пратећег пртљага, испоруку књига, новина и сл. осим материјала који су у цијелости или углавном намијењени за рекламни материјал и др.

¹³ Council Directive 1999/49/EC of 25 May 1999

¹⁴ Council Directive 2001/115/EC of 20 December 2001

3. ПОЛИТИКА ЕУ НА ПОЉУ ПРИМЈЕНЕ СНИЖЕНИХ СТОПА ПДВ-а (2000-2007)

Процесом ширења ЕУ велики број снижених стопа и комплексност националних пореских система чланица постали су проблем за администрирање ПДВ-ом, препрека дјеловању компанија у другим чланицама и пријетња функционирању јединственог тршта Уније. Стратегија Европске комисије у посљедњих пет година иде у правцу контроле експанзије дерогација и рационализације броја стопа и добара /услуга на које се снижене стопе примјењују, ка коначном елиминисању дерогација из система ПДВ-а у ЕУ. Стратегија рационализације на пољу снижених стопа у систему ПДВ-а у ЕУ састоји се из сљедећих сегмената:

i. експериментална примјена снижене стопе ПДВ-а у радно-интензивним услугама

Осим могућности увођења снижене стопе на добра и услуге из Анекса Х измјенама¹⁵ ВИ. Директиве у 1999. години одобрено је привремено увођење снижене стопе на пружање услуга у сфери радно-интензивних – услужних дјелатности локалног карактера, које се углавном испоручују крајњим купцима а чији повољнији порески третман неће угрозити конкурентност на тржишту. То су сљедеће услуге, које су побројане у новом Анексу К¹⁶:

- услужне поправке бицикала, обуће, предмета од коже, одјеће, постелине;
- услуге реновирања и поправки у становима,
- услуге прања прозора и услуге чишћења кућа;
- услуге фризера;
- услуге чувања дјете, помоћи старим, болесним и инвалидним особама, особама са посебним потребама.

Европска комисија је у раздобљу до краја 2005.г. одобравала снижене стопе ПДВ-а само за највише двије категорије услуга побројаних у Анексу К чланицама које су поднијеле захтјев. Будући да је ово експериментални пројект, привременог карактера, Комисија¹⁷ и чланице треба да стално надзиру учинке примјене снижених стопа у овим дјелатностима. Интенција Комисије је била да помоћу снижених ПДВ-а стопа у дјелатностима које имају високу додану вриједност потпомогне отварању нових радних мјеста. Други очекивани ефект ових мјера јесте пад цијена ових услуга и пораст потражње за њима.

ii. Рационализација пописа добара и услуга из Анекса Х

Процес рационализације пописа добара и услуга из Анекса Х које се могу опорезовати сниженом стопом ПДВ-а укључује:

- ограничавање постојеће листе добара и услуга - листа повлаштених добара или услуга не може се проширити новим врстама добара или услуга на које се до сада примјењивала стандардна стопа у свим чланицама
- примјена снижене стопе се може проширити само на добра и услуге која су предмет примјене дерогација у одређеним чланицама (тј. одступања од Шесте директиве која су аутоматизмом преузета приликом усвајања Директиве 1977.године, као и одређених дерогација Директиве које су посебним одлукама Европске комисије одобрене неким чланицама за посебне случајеве) а која нису угрозиле функционисање јединственог тржишта. Ова мјера укључује ресторане, сектор становања и испоруку глина и електричне енергије.

¹⁵ Council Directive 1999/85/EC of 22 October 1999

¹⁶ од 1.1.2007.г. Анекс III

¹⁷ Извјештај Комисије Савјету и Европском парламенту о експерименталној примјени снижених стопа ПДВ-а на одређене радно-интензивне услуге ("Report by the Commission to the Council and the European Parliament on the experimental application of reduced rates of VAT to certain labor-intensive services", COM(2003) 309 of 2 June 2003)

iii. Рационализација осталих снижених стопа

Подразумијева укидање дерогација одобрених чланицама да одржавају снижене стопе на добра/услуге који се не налазе у Анексу X (тзв. паркинг или зауставна стопа) и ограничавање нулте и супер снижене стопе (испод минималне 5%) на добра/услуге у Анексу X.

iv. Рационализација снижених стопа у одређеним географским областима

Аустрија, Грчка, Француска и Португал су овлаштене да примијене ниже стопе за одређена добра/услуге само у одређеним подручјима или регијама, док се у остатку земље примјењује стандардна стопа. Будући да свака дерогација и асиметричност у систему опорезивања угрожава јединствени правни оквир и отвара простор за преваре Комисија предлаже рационализацију одобрених дерогација само на добра и услуге која се троше у одређеним дислоцираним регијама (на отоцима, у удаљеним подручјима), гдје је лакше обављати контролу и ревизију.

4. ЕКОНОМСКИ ЕФЕКТИ ДИФЕРЕНЦИРАНИХ СТОПА ПДВ-А

Увођење снижених стопа ПДВ-а у системе чланица ЕУ најчешће је правдано социјалним разлозима, ублажавањем регресивних учинака ПДВ-а на становништво са нижим дохоцима, или чак демографским разлозима. Међутим, пракса је показала другачије ефекте. На примјер, снижене стопе на беби опрему, дјечију одјећу, обућу или храну нису допринијеле повећавању наталитета. Величина ефекта снижавања стопе ПДВ-а на цијене и нивоа запослености у коначници овиси о много фактора: преференцијама потрошача и цјеновној еластичности потражње за одређеним добрима и услугама, ниво конкуренције унутар сектора, обиму сиве економије, о томе да ли је радно-интензивна или капитал-интензивна дјелатност и др.

Могуће је постићи одређене економске користи снижавањем стопа ПДВ-а уколико се то ограничи на секторе који су у већој мјери погођени сивом економијом, односно неформалним, нерегистрованим, а тиме и неопорезованим активностима. Уколико се смање стопе на добра и услуге које многи производе или пружају у домаћинствима претпоставља се да ће то утјецати на промјену преференција домаћинстава ка већем кориштењу услуга или добара набављених од регистрованих добављача. То оставља простор за фокусирање на ефикасније и продуктивније обављање редовних послова у формалној економији, умјесто да запослени своје снаге троше на послове „уради сам“¹⁸. Пораст продуктивности доводи до појаве ефеката економије обима, док преусмјеравање потражње ка регуларном тржишту доводи до повећања потражње за одређеним добрима и услугама, што потиче раст запослености у тим секторима и укупан раст економије. Све то коначно доприноси до порасту пореских прихода (директних и индиректних). Смањење стопа на основне животне намирнице чија је потражња цјеновно нееластична осим ограничених социјалних ефеката, неће довести до раста потражње и веће запослености тих сектора. Уколико је тржишна структура неповољна (мали број добављача или постојање монопола) смањење стопе ПДВ-а може бити искориштено за повећање профита добављача. Снижавањем стопе ПДВ-а може имати ефекте на већу запосленост уколико се примјењује на производе и услуге са еластичном потражњом (нпр. луксузна добра). Међутим, не треба заборавити да је тржиште рада доста ригидно, овисно о сектору (радно- или капитал-интензивно), снази конкуренције, тзв. структуралној незапослености и постојању фиксних уговора, те да је потребан дужи рок да би се помјерањем стопа ПДВ-а у одређеним секторима остварили ефекти повећане запослености. Примјена снижене стопе на производе и услуге за крајњу потрошњу гдје постоје супститути може довести до фаворизирања одређених сектора потакнутог фискалним инструментима, што може довести до усмјеравања ресурса у неефикасне секторе.

¹⁸ популарна скраћеница за ове врсте послова јесте "DIY" (engl. *Do-It-Yourself*)

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Студије су показале да се највећи ефекти на продајне цијене остварују снижавањем стопе ПДВ-а на производе крајње потрошње, локално испоручене. Уколико се стопа снижава на производе и услуге регионалног карактера, мобилне пореске основице, под дјеловањем миграције становништва и тржишта ефекти снижене стопе врло брзо ће се истопити. Повећана потражња за тим производима и добрима довешће до формирања коначне цијене изнад жељене продајне цијене.

С друге стране, снижавање стопе ПДВ-а на међупродукте и сировине и материјал нема ефекта на смањење трошкова производње и продајне цијене сектора, будући да ПДВ није елемент цијене коштања. Теоријски модел ПДВ-а почива на неутралности ПДВ-а на економски положај обвезника. Међутим, стварни системи ПДВ-а знатно одступају од теоријског модела. Увођење прага за регистрацију за ПДВ-е представља значајан елемент одступања од теоријског модела који оставља велики број малих фирми изван система и који доводи до каскадног ефекта. Улазни ПДВ-е из набавки малих фирми оптерећује цијену коштања мале фирме. Уколико су мале фирме и тзв. неопорезиве особе (нпр. банке, осигуравајуће куће, поште) испоручиоци добара и услуга обвезницима „скривени“ ПДВ-е из инпута се каскадно преноси кроз прометни ланац до крајњег потрошача.

Осигурање конкурентности ЕУ компанија на свјетском тржишту је један од приоритета Лисабонске стратегије ЕУ. Да би се тај циљ остварио потребно је уклонити све препреке исправном функционисању тржишта ЕУ. Одређене препреке налазимо и у систему ПДВ-а. Положај одређеног обвезника и његовог производа на тржишту првенствено треба да овиси о ефикасности интерне економије и преференцијама потрошача. Поред тога, значајни елементи конкурентности су и тржишна структура и могући фискални фактори. Повлаштени статус одређене групације и гране у погледу стопа ПДВ-а може значити пореску дискриминацију других групација који производе супституте, а опорезују се стандардном стопом. Политика диференцираних стопа ПДВ-а, дајући погрешне сигнале инвеститорима о профитабилности одређених сектора, може довести до нерационалне алокације капитала, усмјеравајући ограничене и скупе ресурсе у неефикасне секторе.

ПДВ се обрачунава на основицу која је под утицајем свих побројаних фактора. Најчешће се дискусије о диференцираним стопама фокусирају на продајне цијене добара широке потрошње, како би се заштитио социјални положај становништва. При томе се инсистира на директним мјерама, тј. смањењу стопа ПДВ-а. Међутим, могуће је постићи веће ефекте уколико би се анализирао калкулација продајне цијене добара и услуга, односно сегменти цијене коштања и маржа. Смањење крајње продајне цијене, које је резултат дјеловања на све компоненте цијене, а не само стопе ПДВ-е, осим што утиче на благостање становништва, побољшава и конкурентност компанија.

Горе смо видјели смо да пословање са малим фирмама доводи до повећања цијене коштања и крајње продајне цијене, уколико је могуће те расходе превалити на крајњег купца, или до смањења добити, што има економске посљедице по будуће инвестирање или благостање акционара. Величина ефекта ПДВ-а скривеног у цијени коштања на производне трошкове обвезника ПДВ-а и крајње продајне цијене овиси о висини набавки од добављача који нису обвезници ПДВ-а у прометном ланцу одређеног добра или услуге, односно о повезаности малих фирми са обвезницима. Већ дуже вријеме се воде дебате око пореског третмана финансијских услуга, поготово у сегменту гдје се као клијенти појављују обвезници ПДВ-а. Јачањем повезаности приватног и финансијског сектора утицај „скривеног“ ПДВ-а на економску позицију компанија и на крајње продајне цијене постаје све већи, угрожавајући конкурентност финансијског и приватног сектора из ЕУ на свјетском тржишту. Финансијски сектор у ЕУ постао је кључна полуга економског раста и креирања нових радних мјеста, а у условима глобализације од великог је значаја за одржавање конкурентности еуропске

привреде у односу на остатак свијета¹⁹. Растом финансијског сектора расте и утицај "скривеног" ПДВ-а на цијене финансијских услуга и општи ниво цијена. Данас, у условима глобалног раста цијена на свјетском тржишту, од општег је интереса да се из цијене коштања добара и услуга искључе сви елементи који немају карактер трошења фактора производње. Све више је заговорника опорезивања услуга финансијског посредовања и осигурања које се пружају обвезницима Елиминација "скривеног" ПДВ-а из цијене услуга финансијског посредовања допринијеће смањењу трошкова финансијског сектора и привреде, те у коначници и продајних цијена великог броја добара и услуга у прометном ланцу до крајњег потрошача²⁰.

Дугогодишња истраживања и искуства чланица ЕУ су потврдила двије чињенице којих креатори политике опорезивања ПДВ-ом у БиХ морају бити свјесни:

- повећање стопе ПДВ-а изазива већи пораст цијена него што износи само повећање стопе, будући да трговци искористе прилику да под плаштем пораста стопе повећају и маржу (добит),
- смањење стопе ПДВ-а не доводи до смањења продајне цијене у обиму који се очекује, на начин да један дио смањења иде у корист потрошача, а други у корист обвезника²¹.

Ове констатације су јако важне за формулисање политике стопа ПДВ-а, будући да заговорници снижених стопа (углавном потрошачи и политичари у предизборним кампањама) истичу регресивност ПДВ-а као пресудан разлог за увођење скале стопа ПДВ-а. За оцјену степена регресивности ПДВ-а потребно познавати структуру потрошње особа са нижим и особа са вишим дохоцима. Уколико се жели нижим стопама ПДВ-а утицати на равномјернију дистрибуцију дохотка и смањење диспаритета потребно је да структура потрошње групација становништва буде у дужем периоду стабилна. Према студијама највеће диспропорције у потрошњи између група налазе се код потрошње хране и комуналних услуга. Дакако, у сиромашним земљама са ниским дохоцима највећи дио дохотка одлази на нееластична добра и услуге. Будући да се снижавањем стопе ПДВ-а у правилу не може добити очекивани ефекат на цијене као боље рјешење се намеће увођење циљаних трансфера према одређеним групама становништва или добрима/услугама (субвенционисање гријања, електричне енергије, набава школских уџбеника, субвенционисање лијекова и др.) заједно са увођењем прогресивног опорезивања дохотка. Међутим, код субвенционисања потрошње енергената мора се водити рачуна и о енергетској политици, као и заштити околиша²².

Након осам година примјене поменутог експерименталног пројекта у ЕУ, снижавањем стопе ПДВ-а у одређеним радно-интензивним дјелатностима постигнути су минорни резултати. Европска комисија је покушала да снижавање стопа ПДВ-а доведе у економски контекст. Циљ пројекта је био да се снижавањем стопа ПДВ-а дјелује на пораст запошљавања у одређеним радно-интензивним дјелатностима локалног карактера. Будући да радно-интензивне дјелатности у правилу одбацују високу додану вриједност њихов повољнији

¹⁹ Финансијски сектор запошљава 6 мил особа и према статистици националних рачуна финансијске услуге и услуге осигурања представља 7,5% БДП ЕУ.

²⁰ Недавно је Европска комисија усвојила приједлог измјене Директиве 2006/112/ЕС којима се омогућује опција опорезивања финансијских услуга по јединственим правилима. До сада су само неке чланице користиле ту опцију, али уз примјену националних правила, што је довело до нелојалне конкуренције између чланица. Према подацима Комисије опорезивање финансијских услуга у Белгији је допринијело повећању ефикасности финансијског сектора у тој земљи, уз најниже трошкове платног промета у ЕУ.

²¹ Имамо примјер из нашег окружења. Хрватска је првобитно увела јединствену стопу од 22%, да би након двије године увела нулту стопу на хљеб, млијеко и др. Према калкулацијама трговци су смањили цијене само за 1/2 до тада обрачуваног ПДВ-а, а за остатак су повећали марже/профит.

²² Нпр. уколико се субвенцијама или чак нижим стопама ПДВ-а стимулише потрошња електричне енергије и угља умјесто кориштења лож-уља треба водити рачуна о укупном енергетском билансу, климатским промјенама, капацитету хидроелектрана и рудника, потребним инвестицијама, сушама итд. Исто тако, задржавање високих стопа ПДВ-а на електричну енергију може довести до непланске сјече огревног дрвата и угрожавања животне средине.

порески третман не би требао да угрожава буџет (низак улазни ПДВ-е), а допринио би отварању нових радних мјеста. Прелиминарни извјештаји чланица које судјелују у експерименту показују да није дошло до раста ефикасности у овим секторима, нити до креирања нових радних мјеста. Снижавање стопа ПДВ-а врло мало је утицало на пад цијена, а тиме није дошло ни до значајнијег раста потражње за тим услугама. Поставља се и питање редистрибутивног ефекта експеримента, будући да користи од могућег снижавања цијена одређених услуга (нпр. услуга реновирања кућа и станова) може имати само богатији слој друштва. Анализе Европске комисије показују да мјере у сфери смањања оптерећења радне снаге (стопе социјалних доприноса) имају далеко већи утицај на раст запослености, док снижавање стопа ПДВ-а само додатно оптерећује расходе буџета. На нивоу ЕУ снижавање трошкова рада смањењем стопе доприноса већем креирању радних мјеста. Аналитичари закључују да је **смањење стопа ПДВ-а расипање ограничених средстава буџета који се могу много ефикасније користити**, нпр. за осигурање циљане финансијске потпоре за нова радна мјеста или као компензација за смањење трошкова радне снаге, тако да би се могли остварити значајни ефекти уз ниже трошкове за свако ново радно мјесто. Исто тако, снажнији ефекти могу се постићи кориштењем осталих економских инструмената, као што су субвенције или циљани трансфери.

5. СТРАТЕГИЈА ЕУ ДО 2010.

Ширењем ЕУ на 27 чланица велики број снижених стопа и комплексност националних пореских система чланица постали су проблем за администрирање ПДВ-ом, препрека дјеловању компанија у другим чланицама и пријетња функционисању јединственог тршта Уније. Према извјештају Европске комисије од 5.7.2007.г. усљед постојања система диференцираних стопа укупан систем у ЕУ трпи велике губитке:

- фискалне - буџети пореских администрација су оптерећених додатним трошковима администрирања, док постојање снижених стопа ствара простор за пореске преваре²³,
- економске - компаније су оптерећене додатним трошковима поштивања пореских прописа које доносе системи диференцираних стопа. Трошкови компанија или оптерећују добит, што на дуги рок смањује инвестиције и укупно благостање дионичара, или се преваљују на продајне цијене, што повећава цијене, оптерећује дохотке становништва и компаније чини неконкурентним на вањском тржишту.

Кључна порука недавно представљене студије Европске комисије о систему стопа ПДВ-а јесте да је **јединствена стопа ПДВ-а далеко најбоља опција политике опорезивања ПДВ-ом са економског стајалишта**. У студији је подржан заокрет ка јединственој стопи, чијом примјеном се остварују значајне предности у сегменту административних трошкова компанија-обвезника и пореских администрација. Исто тако, наглашено је да јединствена стопа смањује девијације у функционисању интерног тржишта.

Стратегија Европске комисије у посљедњих пет година ишла је у правцу рационализације броја стопа и добара/услуга на које се снижене стопе примјењују. Нова стратегија се залаже за поједностављење система стопа и елиминацију дерогација, од којих највећи број престаје с важењем крајем 2010.г. Имплементација побројаних мјера захтијева становито вријеме да би се постигао политички консензус између чланица, да би се директиве ЕУ имплементирале у законодавству чланица, те да се припремиле пореске администрације и обвезници.

Из ових разлога Савјет ЕУ је до 31.12.2010. продужио важење:

- минималне стандардне стопе ПДВ-а од 15%
- експерименталне примјене снижених стопа ПДВ-а на радно-интензивне услуге за све чланице под истим условима,
- дерогација које су дате неким новим чланицама, а које се односе на снижене стопе, (одобрење се односи на Чешку, Пољску, Кипар, Малту и Словенију).

²³ Obim poreskih prevara u sferi PDV-a se procjenjuje na 2-2,5% BDP EU.

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Нови порески прописи: Закон о порезу на доходак у Федерацији БиХ

(припремила: мр Динка Антић)

Федерација БиХ је недавно усвојила нови Закон о порезу на доходак²⁴ који би се требао примјењивати од 1.1.2009.г. До сада је опорезивање дохотка у ФБиХ било у надлежности кантона, који су том проблему приступале на различите начине, како је илустровано у сљедећој табели:

Табела 3. Опорезивање дохотка и добити физичких лица у кантонима, на снази до 31.12.2008.

Кантонални порези	КС	ЗЕ-ДО	ТК	СБК	УСК	БПК	ХНЖ	ЖП	ЖЗХ	ХБЖ
Порез на добит физичких лица	25%	25%		30%	30%	25%	30%	30%	30%	30%
Порез на доходак физичких лица	-	-	15%	-	-	-	-	-	-	-
Порез на укупан приход физичких лица	15%	+ *)	**))	-	10%	15%	10%	20%	10%	10%

*) општине могу одлучити да пропорционалне стопе буду веће од 20%, а прогресивна 10-40%

**) у оквиру пореза на доходак

Легенда:

КС: Кантон Сарајево, ТК: Тузлански кантон, СБ: Средњобосански кантон, ЗЕДО: Зеничко-добојски кантон, УСК: Унско-сански кантон, ЖП: Жупанија посавска, ХБЖ: Херцег-босанска жупанија, БПК: Босанско-подрињски кантон, ХНЖ: Херцеговачко-неретванска жупанија, ЖЗХ: Жупанија западно-херцеговачка

Опорезивање осталих видова дохотка до сада је било ријешено је на слиједећи начин:

- Порез на приход од имовине и имовине и имовинских права (сви кантони, осим ТК)
- Порез на приход од ауторских права, патената и техничких унапређења (сви кантони, осим ТК)
- Порез на добитке од игара на срећу (сви кантони)
- Порез на приход од пољопривредне дјелатности (сви кантони осим ТК и ЖП)

Усвајање јединственог закона о порезу на доходак представља још један корак ка хармонизацији директних пореза у БиХ којим се елиминише пореска конкуренција између кантона у Федерацији. Поред тога, реформа се дешава у вријеме када је Република Српска већ окончала реформу опорезивања добити и дохотка. И поред великих сличности законских рјешења у ФБиХ и постојећих у РС, постоје и значајне разлике.

Основне поставке Закона

Обвезник пореза на доходак је:

- резидент ФБиХ који остварује доходак на територији ФБиХ и изван ФБиХ
- нерезидент који на територију БиХ обавља самосталну дјелатност путем сталног мјеста пословања, несамосталну дјелатност, остварује приход од покретне и непокретне имовине, ауторских права, патената, лиценци, улагања капитала и др.

Стопа пореза на доходак износи 10%. Основицу за опорезивање представља:

- за резидента: разлика између укупних опорезивих прихода и укупних одбитак који се могу признати у вези са стицањем опорезивих прихода)
- за нерезидента: исплаћени доходак.

Опорезиви приходи и расходи који се могу признати утврђују се према начелима готовинског књиговодства.

Порезом на доходак се опорезују дохоци које порески обвезник оствари од:

- самосталне дјелатности,
- несамосталне дјелатности,

²⁴ Službene novine FBiH br. 10/08

- iii. имовине и имовнских права,
- iv. улагања капитала и
- v. судјеловања у наградним играма и играма на срећу.

Доходком се не сматрају: приходи од дивиденди, пензије, социјална примања и примања регулисана посебним законима (нпр. инвалида, демобилизираних бораца и сл.), накнаде штете или осигурања, насљедства и дарови (који се опорезују посебним прописима). Порез на доходак се не плаћа на: приходе по основу накнаде за вријеме незапослености, приходе инвалидних лица, приходи по основи накнада за тјелесна оштећења, стипендије, приходи по основу камате на штедњу и камате на обвезници др.

Доходак од несамосталне дјелатности обухвата: бруто-плату и додатни приходи по основу накнада или потпора које послодавац исплати упосленику. Расходи који се могу одбити укључују доприносе (пензионо и здравствено осигурање, осигурање од незапослености).

Доходак од несамосталне дјелатности подразумијева дохотке које физичка особа оствари самосталним трајним обављањем дјелатности, као основним или допунским занимање. Он укључује доходак од:

- a. обрта и дјелатности сродних обрта,
- b. пољопривреде и шумарства,
- c. слободних занимања (здравствених радника, ветеринара, адвоката, нотара, пореских савјетника, ревизора, рачуновођа, инжењера, архитеката, преводилаца, туристичких водича, научника, књижевника, проналазача, предавача, и др.),
- d. других самосталних дјелатности (нпр. чланова представничких тијела власти, чланова скупштина и надзорних одбора привредних друштава, управних одбора, стечајних управника и др.)
- e. повремених дјелатности (нпр. повремена дјелатности научника умјетника, новинара, вјештака, трговачких путника која се обавља уз основну дјелатност и др.).

Пословним приходима од самосталне дјелатности сматрају се приходи који су остварени самосталним или заједничким обављањем дјелатности, у виду готовине или у добрима/услугама која се вреднују по тржишној вриједности. Код заједничког пословања свака особа плаћа порез на дио који му припада од оствареног дохотка, у складу са међусобним уговором, или на једнаке дијелове.

Пословни расходи који се могу одбити укључују трошкове који су повезани са обављањем слободне дјелатности, годишње чланарине плаћене струковним удружењима или коморама, накнадне за исхрану запослених, плаћени доприноси, трошкови школовања упосленика, плаћени порези на имовину и накнаде у вези са имовином, камате на кредите и камате на позајмице. Као расход признаје се амортизација за стална средства која се користе на територији Федерације. Омогућено је да се у цијелости одбије амортизација имовине чија је набавна вриједност испод КМ 1,000, као и набавка hardware-a и software-a. Као расходи признају се у постотку од оствареног прихода у претходној години: трошкови оглашавања, јавних односа и рекламирања (до 3%), трошкови репрезентације (до 1%), спонзорство (до 1%), донације (до 0,5%). Обвезницима који се баве осталим самосталним дјелатностима (горе под е.) као расход признаје се 20% оствареног прихода, а 30% уколико су у питању приходи од ауторских хонорара. Не могу се одбити плаћене новчане казне, премије осигурања, расходи настали у вези са пословањем повезаних лица, уколико прелазе тржишну вриједност, губици од продаје или преноса имовине између повезаних особа, донације политичким странкама.

Доходак од имовине укључује приходе остварене: изнајмљивањем непокретне имовине, отуђењем некретнина (продаја, замјена, пренос уз накнаду) или изнајмљивањем опреме, превозних средстава које не служе обављању самосталне дјелатности. Као расходи се у

100% износу признају расходи настали приликом отуђења некретнина, односно у % од оствареног прихода од изнајмљивања имовине (30% код непокретности и покретне имовине и 50% од изнајмљивања станова и соба туристима и путницима).

Доходак од имовинских права укључује приходе остварене продајом, уступањем, замјеном и преносом ауторских права, патената, лиценци и др. Код прихода код временски ограниченог уступања имовинских права признају се расходи у висини од 20% остварених прихода.

Доходак од улагања капитала обухвата приходе остварени од камата од зајмова и приходе остварене од исплаћеног добровољног осигурања.

Доходак од наградних игара и игара на срећу чини вриједност сваке појединачне награде или добитка, исплаћен у новцу, добрима или услугама, изнад 100 КМ вриједности.

Резидентима се укупан износ опорезивог дохотка умањује за основни лични одбитак од КМ 3,600, као и за личне одбитке од 0,3 то 0,9 основног личног одбитка за уздржавање брачног друга, дјеце и др. Лични одбитак се може увећати и за плаћене здравствене услуге и лијекове у ФБиХ, као и за износ плаћене камате на стамбене кредите.

Обвезницима се признаје порески кредит за плаћени порез на доходак у страни држави или у другом ентитету/Дистрикту на начин да се плаћени порез на доходак одбија од пореза на доходак обрачунатог у ФБиХ. Законом је омогућен пренос пореског губитка у периоду од пет година, уколико се не може надокнадити или одбити у пореском периоду у којем је и настао.

Аконтација пореза на доходак се обрачунава и уплаћује на сљедећи начин:

- код несамосталне дјелатности при свакој исплати плате или накнаде,
- код самосталне дјелатности у висини годишњег износа на основу дохотка из претходног периода, с тим да се плаћа мјесечно у висини 1/12,
- по основу других самосталних дјелатности порез уплаћују исплатиоци дохотка по истој стопи, без права на лични добитак,
- код дохотка од најамнине и закупнине мјесечно у висини 1/12 годишњег износа утврђеног у претходном периоду,
- код дохотка од изнајмљивања кућа, станова и соба путницима и туристима приликом сваке наплате најамнине,
- код дохотка од уступања имовинских порева истовремено са исплатом дохотка.,
- код отуђења некретнина и имовинских права на сваки остварени доходак,

Порез по одбитку се обрачунава и плата, без права на лични одбитак, на:

- доходак нерезидената од обављања повремене самосталне дјелатности,
- доходак од камата или добровољног осигурања,
- доходак од наградних игара и игара на срећу.

Обвезник је дужан најкасније до 28.2. текуће године поднијети годишњу пореску пријаву за протеклу годину уколико је остварио доходак из више извора или уколико је остварио доходак директно из иностранства.

Ефекти пореске реформе

Већ смо истакнули да ће се усвајањем новог закона омогућити опорезивање дохотка у ФБиХ на јединствени начин. Међутим, пропуштена је прилика да се прогресивним опорезивањем дохотка богатијих слојева становништва компензују регресивни ефекти јединствене стопе ПДВ-а. Насупрот Федерацији Република Српска је увела и прогресивну стопу од 15% за дохотке који прелазе четири пројесчне годишње нето плате у РС у претходној години.

Друго, утврђивање основног личног одбитка у номиналном износу, а не у релативном (као што је ријешено у РС везивањем за 12 најнижих плата утврђеним Општим колективним уговором, односно за податке Републичког завода за статистику за вишу стопу опорезивања) чини систем опорезивања нефлексибилним. Временом, растом плата у ФБиХ и најнижи доходи биће опорезовани.

Треће, прописано је обавезно усклађивање кантоналних прописа из ове области са одредбама новог Закона, иако се очекивало да ће усвајањем новог закона кантонални прописи у цијелости, или у дијелу којим се регулише ова материја, престати са важењем. Законом је предвиђена супремација федералног прописа у односу на кантонални у случају колизије кантоналног и федералног прописа, чиме се већ унапријед предвиђа могућа колизија прописа.

Остаје се надати да ће сви кантони у датом року ускладити своје прописе са одредбама новог закона.

Консолидовани извјештаји

(припремила: Мирела Кадић, помоћник за истраживачки рад)

Табела 4. (Консолидовани извјештаји: ФБиХ, кантони, општине И-ХИ)

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - приходе и расходе буџета ФБиХ
 - приходе и расходе буџета кантона ФБиХ
 - приходе и расходе буџета општина ФБиХ .
2. У Извјештај је укључена амортизација вањског дуга.
3. Процијенени су подаци за сљедеће општине: Дрвар, Равно, Купрес (сви мјесеци); Тешањ (октобар, новембар); Пале-Прача, Домањевац, Јабланица, Коњиц, Мостар, Прозор, Широки Бријег, Сапна (новембар)

Напомена:

*Укључује приходе од индиректних пореза по прописима до 31.12.2005.

**Нето позајмљивање=Позајмљивање -примљене отплате датих зајмова

***Нето финансирање = Примљени кредити - отплате кредита

Табеле 5, 6 и 7 (Консолидовани извјештаји: кантони)

Консолидовани извјештај укључује:

- Приходе и расходе буџета кантона
- Приходе и расходе буџета припадајућих општина

Напомена:

*Нето позајмљивање=Позајмљивање -примљене отплате датих зајмова

**Нето финансирање = Примљени кредити - отплате кредита

ФБиХ, кантони, општине, I-XI 2007

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Q1	Q2	Q3	Q4	Укупно
1	Приходи (11+12+13+14)	253.277.637	244.571.841	279.747.100	275.053.799	310.628.751	307.141.245	410.220.530	330.447.566	304.013.078	335.557.939	302.477.416	777.596.578	892.823.795	1.044.681.174	638.035.355	3.353.136.902
11	Приходи од пореза	222.208.803	211.867.831	233.877.703	231.860.164	270.354.810	265.145.386	280.359.124	287.423.766	262.685.801	286.454.122	254.758.913	667.954.337	767.360.360	830.468.691	541.213.035	2.806.996.422
	Порези на добит појединаца и предузећа	12.676.815	16.252.112	12.255.403	7.654.520	7.586.470	10.461.213	11.078.490	9.137.289	8.849.816	11.804.566	13.884.346	41.184.329	25.702.203	29.065.594	25.688.912	121.641.038
	Порези на плате и радну снагу	13.728.867	15.669.690	17.681.293	19.270.554	18.116.140	18.275.869	20.088.292	18.294.742	17.905.692	20.219.537	19.967.357	47.079.850	55.662.564	56.288.726	40.186.894	199.218.034
	Порез на имовину	6.517.060	8.371.664	5.193.779	6.015.047	6.923.244	5.919.064	6.115.456	7.608.450	6.338.666	7.259.993	6.214.042	20.082.503	18.857.354	20.062.572	13.474.035	72.476.465
	Приходи од индиректних пореза*	188.078.914	169.853.772	194.783.186	197.487.982	236.301.533	229.196.269	241.509.447	250.481.950	228.118.854	245.512.447	213.001.028	552.715.872	662.985.783	720.110.251	458.513.475	2.394.325.381
	Остали порези	1.207.147	1.720.594	3.964.041	1.432.061	1.427.424	1.292.971	1.567.440	1.901.335	1.472.772	1.657.579	1.692.140	6.891.783	4.152.455	4.941.547	3.349.719	19.335.504
12	Непорески приходи	30.058.659	31.548.210	44.358.883	41.927.429	38.135.576	39.050.390	127.893.216	40.704.414	38.477.007	46.417.953	42.142.507	105.965.751	119.113.395	207.074.636	88.560.460	520.714.243
13	Текуће потпоре (Грантови)	915.403	782.376	1.236.698	994.566	1.768.740	2.094.231	1.446.555	1.937.244	2.442.572	2.195.800	4.262.627	2.934.478	4.857.538	5.826.372	6.458.427	20.076.814
14	Остали приходи	94.772	373.423	273.816	271.639	369.625	851.239	521.634	382.143	407.698	490.065	1.313.369	742.012	1.492.503	1.311.475	1.803.434	5.349.423
2	Расходи (21+22+23)	158.500.843	173.611.590	195.965.319	248.105.816	275.609.165	318.382.412	260.887.630	230.129.852	276.686.222	293.357.931	317.258.523	528.077.752	842.097.394	767.703.704	610.616.453	2.748.495.302
21	Текући издаци	157.189.884	172.175.935	193.406.814	246.904.345	272.169.412	317.443.861	260.018.921	227.483.512	271.953.145	288.402.984	313.094.123	522.772.633	836.517.619	759.455.578	601.497.106	2.720.242.937
	Плате и накнаде	79.530.423	81.336.217	86.056.991	89.158.708	94.694.632	128.113.872	77.448.361	87.393.628	91.839.375	98.348.475	101.758.510	246.923.631	311.967.212	256.681.364	200.106.984	1.015.679.192
	од чега: Бруто плате	63.611.832	66.090.524	67.976.296	71.646.767	74.430.407	84.023.409	63.861.533	72.847.560	75.103.571	75.126.238	78.018.519	197.678.653	230.100.583	211.812.664	153.144.757	792.736.657
	од чега: Накнаде	15.918.591	15.245.693	18.080.695	17.511.941	20.264.225	44.090.463	13.586.828	14.546.068	16.735.805	23.222.237	23.739.991	49.244.979	81.866.629	44.868.700	46.962.228	222.942.535
	Доприноси послодавца и остали доприноси	7.549.548	7.774.314	8.208.965	8.539.022	8.866.559	10.168.625	7.666.797	8.766.159	8.990.301	8.955.324	9.382.937	23.532.826	27.574.206	25.423.257	18.338.262	94.868.550
	Издаци за материјал и услуге	17.290.185	20.628.857	26.982.672	24.487.591	25.445.365	26.927.801	21.523.658	20.045.804	30.097.569	29.581.484	32.828.812	64.901.714	76.860.756	71.667.030	62.410.296	275.839.796
	Грантови	49.573.592	59.026.584	68.467.905	120.673.160	139.478.298	137.343.476	152.862.430	109.243.185	131.293.566	147.885.915	163.803.561	177.068.081	397.494.934	393.399.181	311.689.477	1.279.651.672
	Издаци за камате и остале накнаде	3.246.136	3.409.963	3.690.282	4.045.865	3.684.559	14.890.087	517.676	2.034.736	9.732.334	3.631.786	5.320.302	10.346.381	22.620.511	12.284.746	8.952.088	54.203.725
22	Остали расходи	1.567.154	2.489.950	2.601.202	1.549.666	1.811.656	2.515.325	1.273.260	1.888.027	2.349.410	1.428.769	2.521.573	6.658.306	5.876.647	5.510.697	3.950.343	21.995.994
23	Нето позајмљивање**	-256.196	-1.054.295	-42.697	-348.195	1.628.097	-1.576.774	-404.552	758.313	2.383.667	3.526.177	1.642.827	-1.353.188	-296.872	2.737.428	5.169.004	6.256.372
3	Нето набавка нефинансијских средстава	2.870.829	576.514	5.882.466	-1.194.124	-1.699.846	26.002.884	22.882.161	21.393.578	15.287.676	19.421.720	31.089.062	9.329.809	23.108.914	59.563.415	50.510.782	142.512.920
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	91.905.966	70.383.736	77.899.315	28.142.106	36.719.432	-37.244.050	126.450.739	78.924.136	12.039.179	22.778.289	-45.870.168	240.189.017	27.617.488	217.414.055	-23.091.880	462.128.680
5	Нето финансирање***	-5.642.893	-5.856.852	-5.372.408	-7.275.300	-8.756.266	-26.520.217	-7.551.077	-3.965.852	-20.762.241	-10.569.656	-19.833.009	-16.872.153	-42.551.783	-32.279.170	-30.402.666	-122.105.772

Табела 4.

Унско-сански кантон, I – XII 2007

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Q1	Q2	Q3	Q4	I-XII 2007	I-XII 2006
1	Приходи (11+12+13+14)	16.874.597	15.528.560	17.734.432	17.572.030	20.457.535	20.183.764	22.915.300	21.007.663	20.484.063	21.905.911	18.451.223	19.992.354	50.137.590	58.213.329	64.407.026	60.349.487	233.107.432	198.505.139
11	Приходи од пореза	13.791.433	12.491.690	14.502.314	14.706.696	16.741.791	15.718.415	19.217.370	17.152.939	16.594.488	17.948.234	14.717.675	15.671.045	40.785.437	47.166.901	52.964.797	48.336.954	189.254.089	165.820.970
	Порези на добит појединаца и предузећа	342.461	519.429	379.963	450.985	711.071	386.566	672.973	313.841	311.734	345.571	364.011	477.635	1.241.853	1.548.623	1.298.548	1.187.216	5.276.240	3.965.187
	Порези на плате и радну снагу	1.035.361	1.460.084	1.190.035	1.152.482	1.127.743	1.387.472	1.430.912	1.243.180	1.320.009	1.229.994	1.370.936	1.859.549	3.685.480	3.667.697	3.994.101	4.460.479	15.807.757	13.595.079
	Порез на имовину	283.460	333.385	230.945	435.757	348.189	341.152	474.471	566.771	690.186	781.313	433.447	847.469	847.790	1.125.099	1.731.428	2.062.229	5.766.545	3.970.887
	Домаћи порези на добра и услуге (по прописима до 31,12,2005)	573.102	278.377	327.818	294.013	820.547	278.243	845.578	250.663	170.242	189.666	195.512	279.928	1.179.297	1.392.803	1.266.484	665.107	4.503.691	16.558.682
	Приходи од индиректних пореза	11.510.659	9.852.723	12.312.678	12.317.180	13.682.962	13.233.305	15.714.351	14.713.221	14.033.309	15.336.981	12.287.063	12.113.064	33.676.060	39.233.447	44.460.881	39.737.109	157.107.498	126.890.689
	Остали порези	46.390	47.692	60.875	56.278	51.279	91.675	79.084	65.264	69.007	64.708	66.706	93.400	154.957	199.232	213.356	224.814	792.359	840.446
12	Непорески приходи	2.825.588	3.004.292	2.946.737	2.768.200	2.796.732	4.326.772	3.038.392	2.890.011	3.321.978	3.372.769	3.114.368	2.360.720	8.776.617	9.891.704	9.250.381	8.847.857	36.766.558	29.601.759
13	Грантови	257.576	29.778	285.381	95.734	919.012	138.578	659.538	964.713	567.597	584.908	619.180	1.960.589	572.736	1.153.324	2.191.848	3.164.677	7.082.585	2.864.179
14	Остали приходи	0	2.800	0	1.400	0	0	0	0	0	0	0	0	2.800	1.400	0	0	4.200	218.231
2	Расходи (21+22)	10.657.265	11.071.898	14.217.414	15.256.593	14.912.889	17.438.116	23.549.590	16.309.835	15.105.508	17.943.298	19.146.493	39.240.046	35.946.577	47.607.597	54.964.933	76.329.838	214.848.945	168.154.829
21	Текући издаци	10.657.265	11.075.142	14.217.582	15.256.593	14.984.552	17.427.464	23.549.590	16.309.835	15.105.508	17.961.148	19.146.493	39.240.046	35.949.989	47.668.608	54.964.933	76.347.688	214.931.218	168.855.606
	Плаће и накнаде	6.929.460	7.420.399	8.817.654	8.858.335	8.536.904	11.186.847	8.013.463	8.652.912	8.863.956	8.948.193	9.750.345	13.010.791	23.167.513	28.582.086	25.530.331	31.709.329	108.989.257	91.444.799
	од чега: Бруто плате	5.851.223	6.350.605	7.028.958	7.217.380	7.146.306	7.780.356	6.711.306	7.486.912	7.629.801	7.160.264	7.716.689	8.390.720	19.230.786	22.144.042	21.828.019	23.267.673	86.470.520	74.725.190
	од чега: Накнаде	1.078.237	1.069.794	1.788.696	1.640.955	1.390.598	3.406.491	1.302.157	1.166.000	1.234.155	1.787.929	2.033.656	4.620.071	3.936.727	6.438.044	3.702.312	8.441.656	22.518.738	16.719.609
	Доприноси послодавца и остали доприноси	698.939	751.245	929.274	788.965	875.529	931.931	848.951	922.079	915.154	864.706	930.434	994.467	2.379.458	2.596.426	2.686.184	2.789.608	10.451.675	8.917.470
	Издаци за материјал и услуге	1.242.153	1.014.250	1.741.041	2.627.958	1.530.833	1.596.207	2.028.554	1.374.877	894.431	2.756.045	2.775.724	6.160.841	3.997.445	5.754.998	4.297.863	11.692.610	25.742.916	20.438.675
	Грантови	1.662.082	1.708.065	2.509.369	2.756.110	3.849.988	3.501.181	12.475.147	5.082.659	4.179.176	5.251.762	5.457.769	18.731.738	5.879.515	10.107.279	21.736.983	29.441.269	67.165.045	44.534.522
	Издаци за камате и остале накнаде	24.294	50.316	103.537	147.271	98.271	38.726	67.853	39.012	121.407	45.362	5.148	96.821	178.147	284.268	228.271	147.331	838.017	1.161.466
	Дознаке нижим потрошачким јединицама	100.337	130.868	116.708	77.953	93.027	172.572	115.621	238.296	131.384	95.081	227.074	245.388	347.912	343.552	485.301	567.542	1.744.307	2.358.674
22	Нето позајмљивање*	0	-3.244	-168	0	-71.663	10.652	0	0	0	-17.850	0	0	-3.412	-61.011	0	-17.850	-82.273	-700.777
3	Нето набавка нефинансијских средстава	211.190	103.184	545.138	451.789	1.143.885	503.900	815.364	1.007.559	682.273	1.604.692	1.342.587	5.492.967	859.512	2.099.575	2.505.196	8.440.246	13.904.529	10.595.510
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	6.006.142	4.353.478	2.971.880	1.863.648	4.400.761	2.241.749	-1.449.654	3.690.269	4.696.282	2.357.920	-2.037.858	-24.740.659	13.331.500	8.506.158	6.936.897	-24.420.596	4.353.958	19.754.801
5	Нето финансирање**	-9.145	-9.098	-42.395	-9.098	-9.098	-29.164	-1.673	-1.673	-25.534	-1.673	-1.673	-8.903	-60.638	-47.360	-28.880	-12.249	-149.127	-233.782

Табела 5.

Средњобосански кантон, I – XII 2007

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Q1	Q2	Q3	Q4	I-XII 2007	I-XII 2006
1	Приходи (11+12+13+14)	13.855.796	12.243.721	15.733.810	14.020.326	15.535.645	15.006.931	17.417.766	16.309.884	15.973.326	17.670.171	15.304.142	20.801.352	41.833.327	44.562.902	49.700.976	53.775.665	189.872.869	155.365.582
11	Приходи од пореза	12.067.530	10.005.376	11.522.116	11.803.126	13.176.005	12.920.945	15.070.718	14.285.613	13.513.132	14.358.719	12.407.280	14.481.444	33.595.022	37.900.077	42.869.462	41.247.443	155.612.004	131.538.305
	Порези на добит појединаца и предузећа	220.556	307.631	215.594	229.269	196.217	254.389	467.841	173.514	235.700	277.864	247.095	204.278	743.782	679.876	877.055	729.236	3.029.950	2.440.326
	Порези на плате и радну снагу	1.264.224	1.143.837	1.223.899	1.245.760	1.387.133	1.407.171	1.461.496	1.282.113	1.272.922	1.377.498	1.581.820	1.831.267	3.631.960	4.040.064	4.016.532	4.790.585	16.479.141	13.773.088
	Порез на имовину	748.645	374.689	324.736	443.450	412.242	461.451	380.242	771.353	644.960	673.337	413.569	421.958	1.448.070	1.317.143	1.796.556	1.508.864	6.070.632	4.659.700
	Домаћи порези на добра и услуге (по прописима до 31,12,2005)	294.358	226.095	214.664	293.740	338.533	210.305	335.594	153.985	186.483	144.427	218.809	598.176	735.117	842.578	676.062	961.411	3.215.169	12.759.649
	Приходи од индиректних пореза	9.475.103	7.883.227	9.478.993	9.530.631	10.774.711	10.516.376	12.309.301	11.810.137	11.107.016	11.825.118	9.874.900	11.356.221	26.837.323	30.821.718	35.226.454	33.056.238	125.941.733	96.683.498
	Остали порези	64.644	69.895	64.231	60.276	67.169	71.252	116.242	94.511	66.049	60.476	71.088	69.545	198.770	198.698	276.803	201.108	875.378	1.222.045
12	Непорески приходи	1.622.439	2.077.817	4.206.161	1.935.912	2.205.280	1.913.895	2.001.997	1.735.865	1.979.897	2.295.656	2.355.224	5.641.382	7.906.417	6.055.087	5.717.759	10.292.262	29.971.524	21.779.728
13	Грантови	253.057	160.528	5.533	281.288	154.359	172.091	345.051	288.406	480.298	1.015.796	512.608	678.525	419.118	607.738	1.113.755	2.206.929	4.347.540	1.835.896
14	Остали приходи	-87.230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29.031	0	-87.230	0	0	29.031	-58.199	211.653
2	Расходи (21+22)	10.768.121	11.873.232	14.763.513	12.572.089	14.893.672	11.971.366	12.755.239	11.907.022	12.767.211	15.688.275	18.493.075	22.855.835	37.404.865	39.437.127	37.429.472	57.037.185	171.308.649	145.184.570
21	Текући издаци	10.768.121	11.873.232	14.763.513	12.572.089	14.893.672	11.971.366	12.755.239	11.907.022	12.767.211	15.688.275	18.493.075	22.855.835	37.404.865	39.437.127	37.429.472	57.037.185	171.308.649	145.184.570
	Плаће и накнаде	6.586.019	6.936.043	8.331.013	7.050.661	8.761.975	6.695.278	8.476.637	6.784.944	7.023.646	7.300.685	7.369.924	7.313.487	21.853.075	22.507.914	22.285.228	21.984.095	88.630.312	78.519.047
	од чега: Бруто плате	5.230.826	5.468.163	5.567.040	5.588.006	5.475.635	5.255.271	5.409.962	5.489.488	5.617.504	5.670.946	5.783.908	5.721.175	16.266.029	16.318.912	16.516.954	17.176.029	66.277.923	61.461.314
	од чега: Накнаде	1.355.193	1.467.881	2.763.973	1.462.655	3.286.340	1.440.007	3.066.675	1.295.457	1.406.142	1.629.739	1.586.016	1.592.311	5.587.046	6.189.002	5.768.274	4.808.067	22.352.388	17.057.733
	Доприноси послодавца и остали доприноси	620.349	643.854	650.320	670.799	666.649	653.399	659.939	677.472	689.039	701.617	693.415	681.610	1.914.523	1.990.848	2.026.450	2.076.641	8.008.462	7.362.133
	Издаци за материјал и услуге	1.473.724	1.719.592	1.584.978	1.458.625	1.379.006	1.329.784	915.058	1.131.298	1.512.640	2.257.472	1.947.980	3.081.023	4.778.294	4.167.415	3.558.996	7.286.476	19.791.181	16.933.257
	Грантови	1.945.554	2.502.314	4.132.181	3.294.278	4.014.534	3.222.612	2.635.948	3.241.762	3.476.115	5.343.054	8.407.932	11.664.956	8.580.048	10.531.424	9.353.825	25.415.941	53.881.238	40.735.101
	Издаци за камате и остале накнаде	7.162	5.406	595	21.898	10.591	2.898	11.273	904	5.383	25.976	923	45.022	13.163	35.387	17.561	71.920	138.030	146.173
	Дознаке нижим потрошачким јединицама	135.313	66.023	64.426	75.828	60.917	67.395	56.383	70.642	60.387	59.471	72.902	69.738	265.762	204.140	187.413	202.111	859.426	1.488.859
22	Нето позајмљивање*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Нето набавка нефинансијских средстава	-129.799	226.665	209.728	288.490	-563.239	492.715	616.235	1.244.098	567.124	1.366.294	1.072.898	2.980.648	306.595	217.966	2.427.457	5.419.839	8.371.857	9.470.933
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	3.217.474	143.824	760.569	1.159.746	1.205.212	2.542.851	4.046.292	3.158.764	2.638.991	615.602	-4.261.831	-5.035.131	4.121.866	4.907.809	9.844.047	-8.681.360	10.192.363	710.079
5	Нето финансирање**	0	0	-964	-972	-975	0	-18.721	-992	-2.246	-2.645	-2.247	997.352	-964	-1.947	-21.960	992.459	967.589	-280.138

Табела 6.

Сарајевски кантон, I –XII 2007

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Q1	Q2	Q3	Q4	I-XII 2007	I-XII 2006
1	Приходи (11+12+13+14)	55.893.653	57.221.198	65.501.046	61.101.233	63.224.433	64.285.552	75.338.690	66.349.482	65.887.335	72.925.528	64.217.750	83.773.900	178.615.897	188.611.218	207.575.507	220.917.178	795.719.800	721.584.429
11	Приходи од пореза	46.742.283	48.007.226	52.280.853	50.577.359	54.245.478	52.719.698	63.642.264	58.150.121	55.445.859	61.012.658	53.754.132	69.553.799	147.030.361	157.542.535	177.238.244	184.320.589	666.131.729	617.670.437
	Порези на добит појединаца и предузећа	4.024.279	6.240.866	3.939.355	3.608.856	2.501.215	2.978.892	4.313.461	4.291.773	4.488.031	5.162.645	5.323.161	7.932.914	14.204.501	9.088.964	13.093.265	18.418.720	54.805.449	46.715.002
	Порези на плате и радну снагу	4.351.201	5.839.852	6.955.161	7.770.376	6.305.552	6.383.509	7.538.566	6.288.668	6.136.773	7.508.393	7.359.229	12.622.186	17.146.214	20.459.437	19.964.007	27.489.808	85.059.466	74.381.872
	Порез на имовину	3.102.185	5.407.642	2.069.444	2.215.034	3.189.662	2.619.483	2.708.159	2.551.111	2.292.452	2.678.253	2.860.066	3.619.611	10.579.271	8.024.179	7.551.723	9.157.929	35.313.103	26.479.209
	Домаћи порези на добра и услуге (по прописима до 31,12,2005)	617.592	520.157	378.014	853.546	1.289.848	533.487	2.294.070	357.669	381.078	1.008.021	690.277	984.182	1.515.763	2.676.881	3.032.818	2.682.480	9.907.942	51.521.517
	Приходи од индиректних пореза	34.349.633	29.600.555	35.625.820	35.643.281	40.479.317	39.766.542	46.289.447	44.224.448	41.683.460	44.175.254	37.033.036	43.732.325	99.576.008	115.889.140	132.197.354	124.940.615	472.603.117	415.276.240
	Остали порези	297.393	398.153	3.313.059	486.264	479.884	437.785	498.561	436.452	464.064	480.092	488.364	662.581	4.008.605	1.403.933	1.399.077	1.631.037	8.442.652	3.296.599
12	Непорески приходи	9.012.770	7.847.685	12.238.783	8.816.000	7.273.274	9.744.198	9.288.371	6.959.703	8.934.655	9.791.863	8.343.681	11.617.718	29.099.237	25.833.471	25.182.729	29.753.262	109.868.699	95.651.754
13	Грантови	138.601	1.147.537	758.244	1.484.709	1.379.579	1.169.452	2.081.953	913.556	1.180.719	1.794.905	1.793.835	2.276.281	2.044.382	4.033.740	4.176.228	5.865.021	16.119.372	8.262.237
14	Остали приходи	0	218.750	223.166	223.166	326.102	652.204	326.102	326.102	326.102	326.102	326.102	326.102	441.916	1.201.472	978.306	978.306	3.600.000	
2	Расходи (21+22)	37.127.001	42.675.425	48.768.518	74.269.214	55.848.550	59.626.552	61.846.624	51.774.273	63.255.598	65.858.787	67.653.858	118.152.023	128.570.944	189.744.316	176.876.494	251.664.668	746.856.422	664.192.655
21	Текући издаци	37.368.537	43.705.946	48.808.172	74.642.305	55.876.109	61.111.663	62.215.259	51.795.309	61.152.167	63.672.337	66.467.602	116.942.926	129.882.655	191.630.077	175.162.734	247.082.864	743.758.331	668.961.323
	Плаће и накнаде	19.930.262	19.440.491	19.877.109	19.953.686	20.018.185	26.233.389	17.893.198	18.560.972	19.494.046	20.035.180	21.434.017	27.614.774	59.247.861	66.205.260	55.948.217	69.083.971	250.485.308	230.405.705
	од чега: Бруто плате	14.499.556	15.427.236	15.457.686	15.352.353	15.259.149	15.227.935	15.195.356	14.970.893	15.383.522	15.430.033	17.015.216	17.914.601	45.384.478	45.839.437	45.549.771	50.359.849	187.133.535	176.165.146
	од чега: Накнаде	5.430.706	4.013.255	4.419.422	4.601.333	4.759.037	11.005.454	2.697.842	3.590.080	4.110.524	4.605.147	4.418.802	9.700.173	13.863.384	20.365.823	10.398.446	18.724.121	63.351.774	54.240.558
	Доприноси послодавца и остали доприноси	1.732.216	1.836.867	1.852.412	1.834.091	1.823.852	1.819.086	1.821.095	1.794.355	1.841.676	1.843.073	2.044.548	2.150.151	5.421.495	5.477.029	5.457.125	6.037.772	22.393.422	21.231.470
	Издаци за материјал и услуге	2.810.398	4.403.242	5.481.028	4.929.231	5.254.223	5.677.680	3.564.544	3.421.230	4.961.930	5.244.720	5.679.510	12.214.181	12.694.667	15.861.133	11.947.704	23.138.410	63.641.914	62.785.384
	Грантови	12.895.616	17.787.176	21.174.675	47.890.232	28.708.694	27.378.127	38.715.135	28.015.374	34.447.580	36.515.555	38.274.625	74.957.550	51.857.467	103.977.052	101.178.089	149.747.731	406.760.339	352.460.003
	Издаци за камате и остале накнаде	44	238.171	422.949	35.067	71.155	3.382	221.288	3.377	406.935	33.809	-965.098	6.270	661.164	109.603	631.600	-925.019	477.347	2.078.761
	Дознаке нижим потрошачким јединицама	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Нето позајмљивање*	-241.536	-1.030.521	-39.654	-373.091	-27.559	-1.485.111	-368.635	-21.036	2.103.431	2.186.450	1.186.256	1.209.097	-1.311.711	-1.885.761	1.713.760	4.581.803	3.098.091	-4.768.668
3	Нето набавка нефинансијских средстава	-171.812	226.605	1.016.102	-7.606.483	3.074.711	1.731.861	1.581.977	4.356.669	2.569.241	1.748.323	4.941.036	22.173.101	1.070.895	-2.799.911	8.507.888	28.862.460	35.641.331	24.808.746
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	18.938.464	14.319.167	15.716.426	-5.561.498	4.301.172	2.927.139	11.910.089	10.218.541	62.495	5.318.418	-8.377.143	-56.551.224	48.974.058	1.666.813	22.191.125	-59.609.949	13.222.047	32.583.027
5	Нето финансирање**	-1.568	-19.445	-10.517	-10.524	-47.552	-10.539	-10.539	-9.722	-9.722	-9.722	-1.076.620	-9.723	-31.529	-68.615	-29.983	-1.096.065	-1.226.193	-121.275

Табела 7.

Из активности Одјељења

Сарајево, 6. март 2008. - На сједници Управног одбора Пројекта подршке Европске Уније фискалној политици БиХ (EUFPS) представљен је радни план у наредних пола године. Главне активности је изложио г. Борис Петков, шеф Пројекта. Оне укључују семинаре за особље корисника Пројекта - министарстава финансија БиХ, ентитета, Дистрикта и Одјељења за макроекономску анализу, тренинге везане за израду фискалних пројекција директних и индиректних пореза, оснивање Радне групе за фискалну политику, као и представљање Пројекта широј стручној јавности и грађанима. Поред представника побројаних корисника Пројекта састанку су присуствовали представници Делегације Европске комисије, Дирекције за економско планирање, Централне банке и ОНР.

Сарајево, 11. март 2008. – У оквиру Савјетовања о пореској политици у БиХ, поред експерата организатора, презентацију на тему „Политика индиректних пореза у БиХ у свјетлу европских интеграција“ одржала је мр Динка Антић, шеф Одјељења за макроекономску анализу. Због макроекономских импликација наглашена је потреба дефинисања динамике хармонизације политике индиректних пореза након потписивања Споразума са ЕУ. Скуп је организовало Друштво ФЕБ, Сарајево.

